

BẢN TRÍCH YẾU LUẬN ÁN

NCS : Nguyễn Thị Thuận

Đề tài : *Danh hoá trong tiếng Việt hiện đại*

Chuyên ngành : Lý luận ngôn ngữ. Mã số : 5.04.08

Cơ sở đào tạo : Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn,

Đại học Quốc gia Hà Nội

1. Mục đích và đối tượng nghiên cứu của luận án :

1.1.Mục đích của luận án : Khảo sát, mô tả hiện tượng danh hoá trong tiếng Việt hiện đại trên cả hai cấp độ danh hoá từ vựng - danh hoá động từ / tính từ và danh hoá cú pháp - danh hoá mệnh đề. Dựa trên sự mô tả phân tích các cứ liệu ngôn ngữ nói và viết của tiếng Việt, luận án mô tả hiện tượng danh hoá trên các mặt nghĩa học, kết học và dụng học, phát hiện những đặc điểm trong cách tri nhận thế giới của người nói tiếng Việt. Luận án cũng tiến hành mô tả, phân tích, lý giải hiện tượng danh hoá trong sự so sánh với hiện tượng chuyển loại.

Thông qua việc nghiên cứu hiện tượng danh hoá, luận án đưa ra các tiêu chí lựa chọn yếu tố danh hoá, giúp cho người học tiếng Việt hiểu cũng như biết cách dùng hiện tượng này một cách chính xác, hiệu quả.

1.2.Đối tượng nghiên cứu của luận án:

Đối tượng nghiên cứu của luận án là hàng nghìn phiếu tư liệu về danh hoá, chuyển loại, được thu thập từ khoảng 15.000 trang viết thuộc các phong cách khác nhau: tác phẩm văn học, báo chí, khoa học, chính trị, pháp luật,... của tiếng Việt hiện đại, cùng với những tư liệu thu thập từ ngôn ngữ nói hàng ngày.

2.Phương pháp nghiên cứu

Luận án sử dụng phương pháp qui nạp, đồng đại là chủ yếu. Trong quá trình khảo sát nghĩa của các tổ hợp danh từ cũn như của bản thân mỗi yếu tố danh hoá, những phương pháp miêu tả, thống kê, đối chiếu, cải biên cũng được sử dụng.

3.Kết quả của luận án

1. Luận án đã trình bày một cách khái quát tình hình nghiên cứu hiện tượng danh hoá trong các ngôn ngữ nói chung, tiếng Việt nói riêng ; xác lập một định nghĩa về danh hoá trong tiếng Việt.

2 Mô tả toàn cảnh hiện tượng danh hoá trong tiếng Việt hiện đại một cách toàn diện và hệ thống, xác lập danh sách các yếu tố danh hoá quan trọng nhất, mô tả chi tiết phạm vi danh hoá của mỗi yếu tố, chỉ ra những nhân tố tác động đến khả năng cũng như phạm vi danh hoá của mỗi yếu tố.

3. Chỉ ra mục đích, điều kiện để thực hiện việc danh hoá, chỉ ra đặc điểm của những nhóm động từ, tính từ, mệnh đề không hoặc ít khi được danh hoá.

4. Xác lập những tiêu chí để xác định một yếu tố danh hoá.

5. Mô tả, phân tích ý nghĩa của các loại tổ hợp danh từ, kết quả của hiện tượng danh hoá, chỉ ra sự khác biệt về các mặt nghĩa học, kết học và dụng học của các tổ hợp này so với các danh từ đích thực cũng sự khác biệt giữa các tổ hợp danh từ này với nhau. Chỉ ra những ưu thế của danh hoá trong việc tạo lập các "tầng" thông tin.

6. Mô tả loại thực thể được biểu thị bằng tổ hợp danh từ, những tương đồng và khác biệt giữa chúng cũng như giữa chúng với các thực thể được biểu thị bằng danh từ đích thực.

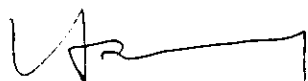
7. Qua mô tả hiện tượng danh hoá, luận án chỉ ra những khuynh hướng chuyển hoá từ loại trong tiếng Việt, đặc biệt là khuynh hướng, cách thức tạo danh từ từ các từ loại khác.

8. Bước đầu ứng dụng lý thuyết về tri nhận vào việc mô tả, phân tích, lý giải hiện tượng danh hoá. Chỉ ra cách thức tri nhận, cấu trúc thực tại trong tư duy người Việt phản ánh qua hiện tượng danh hoá.

9. Lần đầu tiên mô tả, phân tích, lý giải hiện tượng danh hoá ở cấp độ cú pháp, xác định các nhân tố chi phối khả năng danh hoá của mệnh đề.

Người hướng dẫn luận án

Hà Nội tháng 6 năm 2003

Gs. Ts. Nguyễn Cao Đàm

Nguyễn Thị Thuận

